

**ARBETSLIVS- OCH
JÄMSTÄLLDHETSUTSKOTTETS
UTLÅTANDE 23/2009 rd**

**Regeringens proposition med förslag till lagar
om ändring av 2 och 10 § i lagen om arbetsverk-
samhet i rehabiliteringssyfte, 8 kap. 6 § i lagen
om utkomstskydd för arbetslösa och 10 och
10 a § i lagen om utkomststöd**

Till social- och hälsovårdsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 13 oktober 2009 en proposition med förslag till lagar om ändring av 2 och 10 § i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, 8 kap. 6 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa och 10 och 10 a § i lagen om utkomststöd (RP 194/2009 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att arbetslivs- och jämställdhetsutskottet ska lämna utlåtande i ärendet till social- och hälsovårdsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Kirsi Päivänsalo och överinspektör Virpi Vuorinen, social- och hälsovårdsministeriet
- överinspektör Timo Meling, arbets- och näringsministeriet
- rehabiliteringskonsulent Anne Aurén-Eloinen, Tammerfors arbets- och näringsbyrå

- specialforskare, projektchef Simo Aho, Työelämän tutkimuskeskus, Tammerfors universitet
- specialmedarbetare Erja Lindberg, Finlands Kommunförbund
- enhetschef Matti Luukinen, Tammerfors stad
- kommundirektör Juha Urpilainen och anställningsplanerare Olavi Tuikkanen, Kinnula kommun
- ekonomisk expert Joonas Rahkola, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf
- social- och hälsovårdspolitisk expert Riitta Työläjärvä, Tjänstemannacentralorganisationen FTFC rf
- juridisk ombudsman Harri Hellstén, Företagarna i Finland rf
- ordförande Lea Karjalainen, Finlands Arbetslösas Samarbetsorganisation TVY rf
- utbildare, företagare Anne Huotari.

Dessutom har Akava rf lämnat ett skriftligt utlåtande.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslår regeringen ändringar i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte,

te, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om utkomststöd. Enligt vad som föreslås ska

också andra än unga arbetslösa vara skyldiga att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2010 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2010.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Propositionen

Regeringen förslår att samma regler ska gälla för personer över 25 som för personer under 25 år, om de låter bli att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Personer under 25 år som får arbetsmarknadsstöd går miste om stödet i 60 dagar om de utan giltig orsak låter bli att delta eller avbryter arbetsverksamheten. Den som inte får arbetsmarknadsstöd kan i stället få utkomststöd under arbetslösheten. Den som är under 25 år och låter bli att delta i eller avbryter arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte kan få grunddelen till utkomststödet nedskuret med upp till 20 procent. För närvarande är grunddelen 417,45 euro i månaden för ensamboende och ensamföräldrar. Om personen flera gånger tackar nej, kan utkomststödet sänkas ytterligare, men med högst 40 procent. Det sänkta bidraget får betalas ut i högst två månader räknat från tidpunkten då personen tackade nej eller försummade sin skyldighet.

De stränga reglerna för unga har motiverats med att marginaliseringen måste stoppas på ett så tidigt stadium som möjligt för att de unga ska engagera sig i sitt arbete eller någon annan aktiveringsåtgärd.

Propositionen grundar sig på regeringsprogrammet där det står att åldersgränsen för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska avskaffas och verksamheten anpassas efter deltagarnas individuella behov. Målet med den slopade åldersgränsen är att med hjälp av en aktiv socialpolitik ge långvarigt arbetslösa personer över 25 år bättre möjligheter att få jobb och lära sig hantera sitt liv, och den vägen motverka att de blir utslagna.

Rehabilitering kräver emellertid alltid att personen själv också är aktiv. Det är enligt utskottet motiverat att utsträcka sanktionen till personer över 25 år när de tackar nej till åtgärder som de har förutsättningar att delta i.

De mest utsatta långtidsarbetslösa är dock svårsysselsatta om det inte finns efterfrågan på deras arbete, visar internationella undersökningar. Liknande resultat ger också undersökningar som har gjorts hos oss av arbetsmarknadsreformen 2006. Tack vare reformen deltog fler i aktiveringsåtgärderna, men de fick inget arbete.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte: kvalitet

Det är viktigt att arbetsverksamheten tillgodoser varje deltagares individuella behov, precis som regeringen utfäster i sitt program.

Meningsfull och välorganiserad arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som sätts in vid rätt tidpunkt kan ge långtidsarbetslösa deltagare bättre livskompetens och hindra utslagning. I bästa fall kan den hjälpa deltagarna i de första stegen in på arbetsmarknaden, även om det kan krävas år av hårda ansträngningar innan de får arbete på den öppna marknaden.

Enligt vissa uppgifter har det funnits fler intresserade än det har funnits platser, och det är ovanligt att någon låter bli att delta. De som deltar frivilligt får troligen bättre resultat än de som tvingas delta.

Vid utfrågningen av de sakkunniga kom det fram att en del av deltagarna känner sig främmande inför begreppet "arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte" och tycker att de får en stämpel på sig. Det kan minska intresset för att delta. Det vore bra att utreda om begreppet kan bytas ut till något mer beskrivande och att överlag precisera

begreppet, målen och innehållet. Verksamheten kan få bättre rykte om man tar större hänsyn till deltagarnas individuella behov, påpekar utskottet.

Arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte bör vara så meningsfull att människor vill delta och får känna att de lyckas. Det är viktigt att deltagarnas behov utreds noga och att de först slussas till social- och hälsovården för att senare kunna delta i arbetsverksamheten.

Det är extra viktigt att det ordnas hälsokontroller för arbetslösa, anser utskottet och framhåller att det bör inrättas hälso- och sjukvård för arbetslösa i hela landet. Samtidigt bör man dra nytta av de goda erfarenheterna i försökskommunerna. Vidare bör de arbetslösa som inte bedöms kunna bli arbetsdugliga erbjudas pensionsutredning i stället.

Stopp för arbetslösheten bland unga

Enligt propositionen ändras inte villkoren för aktiveringsåtgärderna. Personer över 25 år kommer fortfarande i de flesta fall att få arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte senare än personer under 25 år. Trots det har lagens syfte inte uppnåtts särskilt väl för merparten av deltagarna är vuxna. År 2007 deltog drygt 10 000 personer och var femte var under 25 år.

Det senaste året har arbetslösheten bland unga stigit snabbare än bland resten av befolkningen. I september fanns det ungefär 34 000 arbetslösa under 25 år, men siffran var 20 000 ett år tidigare, vilket betyder en ökning med 68 procent.

Det är av största vikt att unga i fortsättningen är den primära målgruppen för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte och andra sysselsättningsåtgärder och att man fokuserar på att ge dem bättre kontroll över sitt liv och större chanser att få arbete. Enligt motiven beräknas ungefär 2 000 fler delta i arbetsverksamheten nästa år och ungefär 1 400 är över 25 år. Ungdomsarbetslösheten är ett allvarligt problem och därför är det angeläget att de extra resurserna i första hand går till unga. Följderna kan vara mycket allvarliga för både individen och samhället om man

inte kan stoppa marginaliseringen av de unga i tid.

Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte: volym

Kommunförbundet räknar med att 51 000 personer har rätt att få arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte efter lagändringen. Där ingår alla som har varit arbetslösa i 500 dagar och enligt lagen ska få en aktiveringsplan.

I propositionen räknar regeringen med att deltagarna kommer att öka med ungefär 2 000 nästa år när åldersgränsen slopas. Bedömningen bygger på tillgänglig statistik över tidigare deltagare och tillgängliga uppgifter om långtidsarbetslösas behov av service och om hindren för dem att få arbete.

Också framöver är det meningen att arbetsverksamheten ska vara subsidiär till arbets- och näringsförvaltningens sysselsättningsåtgärder och tjänster. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska alltså inte alltid ingå i aktivitetsplanen för den som är arbetslös. Planen bör utgå från personens individuella behov och innefatta nödvändiga tjänster och stödåtgärder från arbets- och näringsförvaltningens och kommunernas sida för att den arbetslöse ska kunna behålla sin livskompetens och ha större chanser att få jobb. Många har så stora begränsningar i sin arbets- och funktionsförmåga att de behöver få hjälp från både social- och hälsovården innan de kan delta i arbetsverksamheten.

En urvalsenkät till arbetskraftsbyråerna och arbetskraftens servicecentral från hösten 2008 visar att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är det primära servicebehovet för bara en liten del av de som har någon form av sysselsättningshinder. Med hinder för sysselsättning avsågs till exempel funktionsnedsättning, drogproblem, psykisk ohälsa, brist på motivation, diverse sociala problem och åldersrelaterade frågor. Ungefär var tredje svarande ansåg att kommunala tjänster var deras primära servicebehov. Ungefär var sjätte av dem betraktade arbetsverksamhet som sitt primära behov och avsåg med det dels rehabiliterande arbetsverksamhet, dels ock-

så arbetsverksamhet enligt socialvårdslagen och arbetsverksamhet för invandrare.

Möjligheterna att arrangera rehabiliterande arbetsverksamhet begränsas inte bara av kommunernas finansiella läge och den negativa attityden till verksamheten, utan också av bristen på lämpliga arbetstillfällen och handledarresurser. Lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte har ett förbud mot att lägga ut verksamheten på privata. Sociala företag kan enligt utskottets uppfattning ha specialkompetens som med fördel kunde utnyttjas. Följaktligen är det viktigt att utreda möjligheterna att ändra lagen för att arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte också ska kunna förläggas till sociala företag.

Ersättningar till kommunerna

Arbets- och näringsministeriet utredde 2006 de ekonomiska konsekvenserna i kommunerna av arbetsverksamheten (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjäys, 4/2008). Utredningen visar att kostnaderna rörde sig mellan noll och 120 euro per verksamhetsdag beroende på kommun. Snittkostnaden var ungefär 34 euro i kostnadsnivån för i år. Kostnaderna hänförs sig bland annat till löner till de som ordnar och leder verksamheten, arbetslokaler, arbetsredskap, ersättning för resor och sysselsättningspenning.

Kommunerna får 10,09 euro per verksamhetsdag och deltagare i statlig ersättning för arbetsverksamheten. Regeringen föreslår ingen höjning av ersättningen.

Enligt motiven betraktas de kostnader för verksamheten som överstiger den statliga ersättningen som kalkylerade kostnader som berätti-

gar till statsandel. Till följd av lagändringen beräknas kommunernas kostnader för verksamheten öka med cirka 4,8 miljoner euro. Statsandelen till 50 procent, alltså 2,4 miljoner euro, ska avsättas under momentet för statsandelen till kommunernas basservice.

Många kommuner har stora ekonomiska svårigheter och skär också i anslagen till socialvården. I ett så trångt ekonomiskt läge kan det gå så att platserna för arbetsverksamhet i rehabiliterande syfte rentav minskar och anslagen sjunker. Det är viktigt att kommunernas möjligheter och intresse för att ordna arbetsverksamhet aktivt bevakas och att stödet till kommunerna i förekommande fall omvärderas.

Dokumenterad information behövs

Det finns ingen dokumenterad information om deltagarna har fått bättre livskompetens och undgått marginalisering. Också uppgifterna om hur de har fått arbete är knapphändig.

Det är viktigt att frågorna utreds, menar utskottet och anser att det behövs mer heltäckande dokumentation av vilka effekter arbetsverksamheten har. Undersökningarna bör fokusera på hur verksamheten ska vara utformad för att ge optimala resultat. Vidare bör resultaten utnyttjas för att förbättra verksamheten och sprida information om bästa praxis.

Utlåtande

Med stöd av det ovan anförda föreslår arbetslivs- och jämställdhetsutskottet

att social- och hälsovårdsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 17 november 2009

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Arto Satonen /saml
vordf. Jukka Gustafsson /sd
medl. Hannakaisa Heikkinen /cent
Anna-Maja Henriksson /sv
Arja Karhuvaara /saml
Johanna Karimäki /gröna
Merja Kuusisto /sd
Merja Kyllönen /vänst

Esa Lahtela /sd
Jari Larikka /saml
Sanna Perkiö /saml
Paula Sihto /cent
Katja Taimela /sd
Tarja Tallqvist /kd
Kimmo Tiilikainen /cent
Jyrki Yrttiaho /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Ritva Bäckström.

AVVIKANDE MENING 1

Motivering

I propositionen föreslås att lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vissa andra lagar ska ändras. Skyldigheten att delta i arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska alltså inte bara gälla unga utan också personer över 25 år. Följden av att tacka nej, avbryta eller bli tvungen att avbryta verksamheten är att arbetslösa som får arbetsmarknadsstöd drabbas av 60 dagars karens och att arbetslösa med utkomststöd får grunddelen nedskuren med 20 procent oavsett ålder.

Incitamenten i propositionen

Propositionen grundar sig på programmet för Matti Vanhanens andra regering och visar hur regeringspartierna tror sig kunna motivera människor som varit arbetslösa länge att återgå i arbete. Det framgår klart och tydligt att regeringen fortfarande förlitar sig på käppen och hotar med sanktioner för att få arbetslösa, som ofta har svåra problem, att återgå i arbetslivet. Arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte är en så kallad sistahandsåtgärd som sätts in om de traditionella arbetskraftspolitiska åtgärderna inte förefaller att fungera. Personerna i målgruppen har ofta sociala, psykiska eller missbruksrelaterade problem.

Aktiveringsåtgärder för de som har det allra sämst ställt och allra svårast att få arbete ökar inte deras möjligheter att få arbete nästan alls eller inte alls, visar finländska och internationella undersökningar. Det ger en bra bild av vardagen och visar hur stort behov det finns av att förbättra åtgärderna för att aktivera svårssysselsatta personer och bland annat utveckla arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte som ett led i de socialpolitiska besluten. För att det överlag ska gå att ordna arbetsverksamhet, måste man först göra en heltäckande utredning av den arbetssökandes hälsa och arbetsförmåga. Om arbetsverksamhet ordnas efter utredningen kan svårssysselsatta per-

soner ha åtminstone lite resurser och krafter att få ut något av verksamheten. På grundval kommentarerna kan man säga att vi har en lag om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, men inga fungerande verktyg eller resurser för att kommunerna ska kunna verkställa lagen. Inga får arbete av att några veckor bli "parkerad" någonstans för att få något som kallas arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Verksamheten blir inte mer attraktiv av att inte ens långvarig arbetsverksamhet är pensionsbildande, och ändå är de arbetslösa tvungna att delta.

Det vore mycket viktigt att verksamheten utmynnar i något verkligt alternativ i de arbetslösas liv. Propositionen kommer att leda till ännu större marginalisering när personer som redan har det svårt får det ännu svårare på grund av sanktionerna. Det handlar om personer som förlorat sin hälsa och kontrollen över livet och har svårt att få arbete och som inte alltid har förmåga att uppfatta de krav som ställs på dem och deras följder.

Ekonomiska konsekvenser för kommunerna

I propositionen räknar regeringen med att deltagarna kommer att öka med ungefär 2 000 nästa år när åldersgränsen slopas. Som mest har Kommunförbundet räknat med upp till 51 000 personer. Från regeringshåll har det ansetts att Kommunförbundets bedömning inte stämmer eftersom antalet innefattar alla som enligt statistik från FPA har varit arbetslösa i 500 dagar. Eftersom regeringens bedömning 2 000 personer avviker så mycket från Kommunförbundets siffra, kan vi mellan raderna läsa att nästan 50 000 personer inte längre omfattas av sysselsättningsåtgärder och direkt hänvisas till kommunalt utkomststöd. Det är alltså ingenting att undra över att kommunernas utgifter för socialbidrag fortsätter att skjuta i höjden.

Det finns tecken som tyder på att det nästa år blir fler som har varit arbetslösa i 500 dagar plus att arbetslösheten i övrigt ökar. Samtidigt ser sig

kommunerna tvungna att skära i sina utgifter när skatteinkomsterna sjunker och social- och hälsovårdsutgifterna ökar. Senast då måste staten ge kommunerna ekonomiska incitament för att de ska sysselsätta och ge långtidsarbetslösa arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. I många kommuner har svårssysselsatta långtidsarbetslösa långt ifrån högsta prioritet i den krympande social- och hälsovården. Kommunerna har inte ordnat med någon (företags)hälsovård för arbetslösa trots att de får statsbidrag för det. Det visar bara hur svårt det är i kommunerna. Pengarna går till åtgärder med högre prioritet och de långtidsarbetslösa hamnar längst nere på alla listor där de får vänta på bättre tider som antagligen aldrig kommer.

Kommunerna har redan länge ansett det mycket oroväckande att ministerierna utan gemensamma förhandlingar för över nya uppgifter på kommunerna som därmed får större kostnader och mer ansvar. Här måste vi komma ihåg att Finland 1991 ratificerade Europarådets konvention om kommunalt självstyre där artikel 9 klart och tydligt säger ut att uppgifter som kommunerna ska verkställa och inte kan göra det på grund av otillräckliga ekonomiska resurser är meningslösa och betydelselösa. Enligt konventionen ska utgångspunkten alltid vara att de ekonomiska resurserna ska motsvara de uppgifter som kommunerna tilldelas.

I propositionen framhåller regeringen att kommunerna måste omdisponera sina resurser för socialt arbete. Däremot sägs det ingenting om vilken del av socialt arbete kommunerna kan avstå från. Omfördelningen betyder att kommunerna antingen måste avstå från något eller hitta mer pengar. Och det behövs fler instruktörer och coacher, fler lokaler och verktyg om man vill att fler personer ska få arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i fler dagar och samtidigt kräver större effektivitet och bättre kvalitet. Utan extra anslag blir det inga ändringar.

Resurstilldelningen till arbets- och näringsbyråerna och servicecentralerna för arbetskraften

Reformerna inom arbetskraftsförvaltningen förefaller att leda till att servicecentralerna för arbetskraften bara kommer att serva dem som kan återgå direkt till den öppna arbetsmarknaden. De svåraste fallen skjuts över på kommunerna trots att de sällan har varken tid eller kompetens att exempelvis utreda pensioner. En del av de äldre långtidsarbetslösa är registrerade på arbets- och näringscentralerna för att de inte har fått något positivt pensionsbeslut trots att de kan ha så nedsatt arbetsförmåga att pension kommer i fråga. Det verkar inte finnas någon i hela landet som är satt att hjälpa dem i deras pensionsprocess, om och när servicecentralerna för arbetskraften inte längre har resurser att göra det.

Dessutom bidrar statens produktivhetsprogram till att just de personer försvinner från arbets- och näringscentralerna som har ansvaret för de mest svårssysselsatta. Kompetens och kunskap försvinner med dem som pensioneras och de nya hinner inte få någon inskolning, om man över huvud taget lyckas nyanställa. Av yttrandena från social- och hälsovårdsministeriet framgår det tydligt hur teori och praktik möts. Tjänstemännen skriver fagra ord om att sanktionerna har tillämpats relativt lite och att man måste se till den samlade situationen när positiva och negativa incitament sätts in. Hur ska man kunna se till den samlade situationen när aktörerna på grund av resursbrist inte kan ägna sig åt brett sektorsövergripande samarbete ens inom arbetskraftsförvaltningen och socialvården och tiotusentals människor redan nu blivit av med arbetsmarknadsstödet och är hänvisade till utkomststöd. Att tjuraktigt genomföra produktivhetsprogrammet inom arbetskraftsförvaltningen leder, när den här typen av lagar samverkar, till att en ännu mycket större grupp marginaliseras och ställs utanför samhället.

Ståndpunkt

Vi föreslår

att lagförslagen förkastas.

Helsingfors den 17 november 2009

Merja Kyllönen /vänst

Jyrki Yrttiaho /vänst

Tarja Tallqvist /kd

AVVIKANDE MENING 2

Motivering

Av förarbetena till propositionen framgår det inte direkt vad man eftersträvar med reformen och vilka konsekvenser den bedöms ha för målgruppen. Dessutom är den information som behövs för att kunna bedöma behovet av, innehållet i och följder av reformen bristfälliga i dokumenten. Av allt att döma vill regeringen mekaniskt genomföra sitt mål i regeringsprogrammet från 2007, nämligen att åldersgränsen för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte ska slopas trots att det ekonomiska läget och sysselsättningssituationen ser helt annorlunda ut nu än då.

I motsats till majoriteten i utskottet kan vi inte, särskilt inte i det rådande ekonomiska läget, ställa oss bakom förslaget att i stor skala utvidga arbetsverksamheten och sanktionerna för den som uteblir.

Kvaliteten på verksamheten måste bli bättre genom att ersättningen per dag höjs.

I övrigt håller vi med det som utskottet säger i utlåtandet.

Regeringens hårda linje mot de svaga fortsätter

De som utan giltig orsak låter bli att delta i arbetsverksamhet går miste om arbetsmarknadsstöd eller får grunddelen till utkomststödet sänkt, när arbetsverksamheten i rehabiliteringssyfte blir mer förpliktande. Kommunförbundet räknar med att över hälften av klienterna sannolikt kommer att tacka nej till arbetsverksamhet efter lagändringen. Det betyder att de i stället för arbetsmarknadsstöd måste få utkomststöd. Det i sin tur gör att de marginaliseras lättare och blir ännu mer bidragsberoende.

Sanktioner vid aktiveringen har inte haft några direkta sysselsättningsfrämjande effekter, visar en studie från Arbetskraftsförvaltningen. Vidare sägs det att det måste erbjudas realistiska alternativ om man försöker ändra människors beteende genom hot.

Kommunerna kan uppfylla sin lagstadgade plikt genom att ordna "något att göra" för de arbetslösa fyra timmar i veckan. Den som blir frustrerad och slutar med arbetsverksamheten kan hamna ännu längre bort från den riktiga arbetsmarknaden och sannolikt bli socialt utslagen. Följaktligen vore det bättre att satsa mer på kvalitet och mindre på tvångsåtgärder. Då skulle arbetsverksamheten vara mer motiverande för de arbetslösa. Det måste vara lockande att delta i åtgärderna antingen för att det ställer bättre jobb-möjligheter i utsikt eller för att det i övrigt är meningsfull verksamhet som är bra för livskompetensen.

Nästan obefintliga möjligheter för kommunerna att verkställa lagen fullt ut

Inte på långt när alla kommuner kan i dag ordna meningsfull och sysselsättningsfrämjande arbetsverksamhet. Kommunförbundet bedömer att propositionen leder till att tiotusentals personer till behöver arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Det betyder samtidigt att det krävs cirka 180 miljoner euro i extra anslag (bedömningen grundar sig på FPA-statistik som visar att det finns 51 000 som uppfyller villkoren för aktiveringsplan). Det belopp som regeringen avsätter för extra statsandel, 2,1 miljoner euro per år, är marginellt jämfört med Kommunförbundets kostnadskalkyl.

Kommunernas och regeringens kalkyler för de nödvändiga extra anslagen ligger alltså långt ifrån varandra. Regeringen tillför kommunerna nya uppgifter utan att samtidigt tillföra anslag och handlar därmed mot de generella principerna för förhållandet mellan stat och kommuner, men visar sig också oförstående inför det allvarliga läget i den kommunala ekonomin.

Och det behövs fler instruktörer och coacher, fler verktyg och lokaler om man vill att fler personer ska få arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte i fler dagar och samtidigt kräver större effektivitet och bättre kvalitet. Annars kan arbets-

verksamheten inte utvecklas och uppfylla de uppställda målen. Utan nödvändiga resurser kan skrivningen i regeringsprogrammet, att arbetsverksamheten innehållsligt ska förbättras och tillgodose varje deltagares individuella behov, inte bli verklighet.

En utredning vid arbets- och näringsministeriet (Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja, Työ ja yrittäjäyys, 4/2008) visar att kostnaderna för arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte 2006, räknat i dagens prisnivå, var i snitt 34 euro per dag och person. Med beaktande av kostnadsnivån räcker inte statens ersättning för arbetsverksamheten till kommunerna, 10,09 euro per verksamhetsdag och deltagare, till. Med en högre ersättning skulle kommunerna ha verkliga möjligheter att uppfylla de mål som ställs på arbetsverksamheten. Därför föreslår vi att ersättningen höjs till 16,60 euro per dag och deltagare.

Höj åldersgränsen till 30 år

Följaktligen måste man konstatera att propositionen inte är realistisk i sin nuvarande form. I stället för att slopa åldersgränsen för skyldigheten att delta kunde den höjas från 25 till 30 år. Ungdomsarbetslösheten har ökat alarmerande mycket och överstiger 20 procent. Det är bättre att satsa på mer kvalitet i arbetsverksamheten och mindre tvång i stället för att under hot om

sanktioner tvinga äldre arbetstagare att delta i (bristfälligt organiserad) arbetsverksamhet. Marginaliseringen av de unga måste kvävas i sin linda. De tvingande bestämmelserna i lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte var ursprungligen avsedda för personer under 25 år, för den avsåg att aktivera unga personer och erbjuda dem fler åtgärder.

Det behövs starkare arbets- och näringsförvaltning och bättre hälso- och sjukvård för arbetslösa

Det behövs bättre arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, men samtidigt också allmänna förbättringar i den primära servicen till arbetslösa, det vill säga service inom arbets- och näringsförvaltningen. Statens produktivitetsprogram måste stoppas redan av den anledningen att staten inte själv får försämma sysselsättningen, men också för att servicen till arbetslösa måste kunna tryggas på arbets- och näringsbyråerna. Dessutom bör företagshälsovården för arbetslösa ordnas på behörigt sätt på varje ort.

Ståndpunkt

Vi föreslår

att social- och hälsovårdsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 17 november 2009

Jukka Gustafsson /sd
Katja Taimela /sd

Esa Lahtela /sd
Merja Kuusisto /sd